

ותן חלקנו בתורתך
מאת כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א

נקודות למחשבה
והתעמקות בענייני
פרשת וישלח
תשפ"א

www.rachlin.org.il

**להצטרפות לרשימת תפוצה הוסיפו את המס'
02-6520002 לאנשי הקשר ושלחו 1.**

הערה: מאמר זה הינו תמלול של שיעור בפרשת השבוע שהעביר כ"ק האדמו"ר שליט"א.
לא הוכנסו שינויים על מנת לשמר את הסגנון המקורי.

פרשת וישלח תשפ"א – מי שולט במלאכים?

ערב טוב! חיים טובים! מה שלומכם?

הרבה סוגיות יש בכל פרד"ס התורה בפרשה הזו. מה שנצליח, נגיד.

"וישלח", "וישלח מלאכים" – אומר רש"י הקדוש: "מלאכים ממש", מלאכים. יעקב אבינו שלח מלאכים לעשיו – מלאכים, לא סתם שליחים, מלאכים ממש.

מה זה העניין הזה שאפשר לשלוח מלאכים?

אז כתוב בספר 'שבחי הבעל שם טוב' שגם אצל יעקב אבינו – מצד ימין היו הולכים לפניו מלאכים, מצד שמאל היו הולכים לפניו שדים, וגם אצל הבעש"ט הקדוש רבינו הקדוש – אותו הדבר. ורבינו הקדוש לא רצה להשתמש במלאכים כי הם קדושים, ולא רצה להשתמש בשדים כי הם שקרנים. אז פעם אחת בכל זאת הבעש"ט שלח מישהו, ובאמת זה יצא לא טוב בסוף הסיפור – באמת הוא שיקר ועשה מה שהוא רוצה. מי שרוצה, שיסתכל שמה בשבחי הבעש"ט.

ויעקב אבינו, בעצם ההוראות שנתן למלאכים וכל ההיערכות הזאת שהוא נתן להם – שישמו רווח בין הצאן והמקנה והגמלים, שכל פעם עשיו יראה עוד חלק של הדורון, שישבע, שהעין התאוותנית שלו תשבע, וישאל: "למי כל אלה?" וכל המערכה הנפשית הזו, הרוחנית הזו. הוא גם אמר למלאכים להגיד "אלה למי שייכים? לעבדך ליעקב, לעבדך יעקב, וזו מנחה שלוחה", כן, זה מנחה בשבילך, 'עשיו הגדול', במילים שלי – אז המלאכים לא עשו ככה.

לפי המדרש: המלאכים באו והרביצו, היכו בהם, 'נתנו להם על הראש'. בהתחלה הם אמרו שהוא הבן של יצחק אבינו – זה לא עזר, והוא המשיך לקבל מכות עד שהוא אמר שהוא אחיו של יעקב אבינו – "אה... אז בסדר". זאת אומרת שהמלאכים שינו, לא עשו מה שביקש יעקב.

ומה על פי הקבלה באמת העניין הזה שצדיק יכול להשתמש במלאכים? מלאכים הם שליחיו של ה' יתברך והם עושים את השליחות בדיוק כמו שה' אמר, ואם לא, אוי ואבוי להם. אפילו אם הם אומרים משהו אחר, כמו שהיה אצל לוט בסדום ועמורה, שהם אמרו: "משחיתים אנחנו" – שהם משחיתים – אז נענשו. ויש עוד מלאכים שנענשו, למרות שכביכול אין בחירה למלאכים, זה לא בחירה כמו שלנו.

בכל אופן, אז הצדיק יכול לשלוח מלאכים בשתי אפשרויות: או שהוא מצווה עליהם, אומר להם: תעשו ככה ותעשו ככה – ואז המלאכים, או שהם עושים או שהם לא עושים, או שהוא משביע אותם. השבעת מלאכים זה כבר קבלה מעשית, וזה דבר שלא נהוג לעשות, לא עושים השבעת מלאכים. גדולי ישראל, קדושי ישראל, בזמנים של פיקוח נפש לכלל ישראל – אולי השביעו מלאכים. ומי שמשביע מלאכים, אוי ואבוי לו – הוא נענש, וגם הזרע שלו נענש. זה לא דבר נכון, רצוי ומצוי.

אז מי כן יכול לצוות או לבקש מהמלאך שיעשה משהו בשבילו? צדיק שיש לו רשות משמיים. אם יש לו רשות משמיים לדבר עם מלאכים ולשלוח מלאכים – אז הוא יכול. צריך לקבל אישור. כמו פה בעולם הזה, כל דבר צריך אישור, נכון? מישהו שפותח עסק צריך אישור, הוא רוצה להיות רופא – הוא צריך אישור שהוא רופא, על כל דבר צריך אישורים. אז גם מלמעלה כל דבר, כל מדרגה שיש לצדיק – זה רק מבית דין של מעלה, מה' יתברך ובית דין של מעלה גוזרים, ואז הצדיק מקבל את המדרגה שלו. ואם לא, הוא לא מקבל כלום. יכולים גם לקחת, לא עלינו, את המדרגה. אז זה העניין של "וישלח מלאכים".

והוא היה צריך גם להילחם בשרו של עשיו בעצמו. אם אנחנו כבר בענייני מלאכים, אז זה השלב הבא – שהוא חזר, "ויוותר יעקב לבדו ויאבק איש עימו" – זה שרו של עשיו, שכתוב במפרשים שהיו לו אותם הפנים כמו לעשיו, אותו דבר. וגם זה לא כל כך מובן בשכל האנושי – מה זה שבשר ודם נלחם עם מלאך וגם "יכול לו"? הם נאבקו כמו שני אנשים שנאבקים? אז יש דעה שבאמת המלאך לבש גוף גשמי, כמו שהמלאכים לובשים גוף גשמי, כמו שהיו האורחים של אברהם אבינו, שהם נראו כמו שלושה בני אדם, כמו שלושה ישמעאלים. כביכול גם שתו ואכלו, אבל אלה מלאכים.

אז יש מלאכים שבאים לעולם הזה ולובשים גוף של מלאך. ראינו גם אצל אליהו הנביא שהוא גם כן כשמופיע אצל הצדיקים, הוא לבוש בגוף גשמי. הרי הוא הפך להיות מלאך, הוא מלאך בשמיים. אבל כשהוא יורד לפה, הוא מתלבש בגוף אנושי ואי אפשר להבחין שזה מלאך, שזה אליהו הנביא. וכל פעם הוא מתלבש בגוף לפי השליחות שלו. אז יש דבר כזה שהמלאכים נראים פה בגוף של בן אדם. אז יש דעה במפרשים שבאמת הוא נלחם עם שרו של עשיו, אבל שבכל אופן היה בגוף, לכן הם נאבקו אחד עם השני, כמו שניים שמנסים להפיל אחד את השני לרצפה.

ויש עניין שיכולים לבוא מלאכים בלי גוף ולא רואים אותם – רק הצדיקים שיש להם רשות לראות את המלאכים רואים את המלאכים, או שהם רק בנפש הצדיקים באים – מדברים עם הצדיק בנפש שלו וגם הוא לא רואה אותם, הוא רק יודע מי הם, כל אחד אומר את שמו.

וגם כתוב על המלאכים – אם כבר אנחנו מדברים על מלאכים – בפרשה הזו, שהוא ביקש לדעת מה שמו. יעקב אבינו רצה לדעת מה שמו של המלאך. אז המלאך אמר: אין לנו שם. אנחנו נקראים לפי השליחות. זה לא מדויק: נכון שיש מלאכים שנקראים לפי השליחות, אבל יש גם מלאכים שיש להם שם קבוע כמו גבריאל, מיכאל – אלו שמות קבועים, או שר הפנים, מט"ט – יש לו שם קבוע. אז יכול להיות שהשליחות משנה להם את השם באופן זמני, יכול להיות, אבל באופן כללי, יש להם שם קבוע.

ויעקב אבינו כשהוא היה בארץ לפני שיצא לחוץ לארץ היה "איש תם יושב אוהלים", ולא היתה בו שום ערמומיות של קדושה. רבקה אמנו היתה צריכה להגיד לו ללכת לגנוב ממנו את הברכות. בעניין של נזיד העדשים הוא קצת התחכם. אבל אחר כך הוא היה אצל לבן הרמאי – בוודאי העלה משם את הניצוצות ולמד איך להיות 'רמאי' לשם שמיים – "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי", אז הוא למד ממנו.

"יתן אמת ליעקב חסד לאברהם", זאת אומרת שמידת האמת, זו ה'תפארת' – שמאל, ימין וקו אמצעי – אז הוא הקו האמצעי. מתי שצריך שמאל, שזה 'גבורה' – אז שמאל. מתי שצריך 'חסד' – חסד. והקו האמצעי יכול להתמודד עם רמאי כמו לבן הארמי, שהיה המכשף הגדול בעולם. הוא היה הסבא של בלעם, אז זה הייחוס' – לבלעם היה 'ייחוס' מ'הצד השני'. אז הוא היה יכול להילחם נגדו וגם היה יכול להילחם נגד עשיו.

ולכן אומרים שהוא התכוון לשלושה דברים: לתפילה, לדורון ולמלחמה – אלו שלושת הקווים: דורון – זה 'חסד', מלחמה – זו 'גבורה', תפילה – הקו האמצעי. הוא בא מוכן בצורה מתוחכמת על פי הכלל: "בתחבולות עשה לך מלחמה."

אז היום יש אנשים שאומרים: "צריך רק להתפלל לה', תתפלל לה' – הכל יסתדר, תעשה התבודדות – הכל יסתדר". אנחנו הקטנים אומרים שזה לא מספיק. צריך גם מלחמה. והנה רואים את זה בפרשה: תפילה, דורון ומלחמה.

במלחמה: יש מלחמה גשמית ממש כמו שניח ישראל נלחמת בסורים או משהו כזה, עם חיילים. ויש מלחמה רוחנית: מלחמה רוחנית זו מלחמה רוחנית. יש לזה גם כן כמה מישורים: מישור אחד, זה לנסות לשכנע את הנשמות ללכת בדרך ה', או לנסות, חלילה, לשכנע את הנשמות ללכת בדרך הסטרא אחרא, כמו שקורה בכל דור ודור.

אז זו מלחמה רוחנית, אבל זה באמצעות בני אדם שמתווכחים או מנסים להשפיע אחד על השני או להכריח בכח, כמו שהיו גזירות, ה' ישמור.

ויש מלחמה רוחנית, יותר מופשטת, שהיא לא על ידי דיבורים – זה על ידי הקדושה נגד הטומאה, הצדיקים הגדולים נגד הרשעים הגדולים. הנה, כמו שפה יעקב אבינו שולח מלאכים לעשיו הרשע – זה לא בטבע. יש פה מלחמה שהיא לא בטבע. וזה שהוא נלחם גם עם שרו של עשיו, זו לא מלחמה בטבע, זו מלחמה ביצר הכללי. היצר הכללי, זה שרו של עשיו, זה הס"מ, זה הש-ט-ן. אז יש מלחמה כזו, ויש הרבה דרגות של מלחמה. זה דבר חשוב לציין.

וה"דורון", מה זה הדורון הזה? ראינו בפעם ראשונה שהוא נתן לו נזיד עדשים ולקח לו את הבכורה. ועכשיו הוא שולח לו דורון כדי לשחד אותו, כדי להרגיע אותו, כדי להראות לו שמצד אחד הוא לא פראייר' כמו שאומרים היום – הוא היה אצל לבן הארמי עשרים שנה, שהוא הרמאי הכי גדול, ותראה: יש לו צאן, יש לו חמור, ויש לו שור. חמור – זה משיח בן דוד, ושור – זה משיח בן יוסף. תראה, עברתי את הירדן, "במקלי". הוא עבר במקל – מקל, זה מה שהיה לו כשהוא עבר את הירדן כי אליפז לקח לו את הכל. עכשיו הוא בא עם שני מחנות וכל הפמליה שהיתה איתו, וכל הבהמות שהיו איתו, גם אבנים יקרות הוא הביא לו. אז להראות לו: "תיזהר!". 'להרתיע' – כמו שאומרים היום, 'הרתעה'. הוא עשה לו תרגיל של 'הרתעה'.

מצד שני, גם רצה להראות לו – אני גם בכל זאת 'נעבעך'. אל תכעס עלי, הברכות של אבא לא התקיימו כמו שחשבת. תראה, יש לי חמור, יש לי שור, אבל לא קיבלתי את כל העושר של הברכות שאבא נתן לי. אז מצד אחד ככה, מצד שני ככה – זה גם הקו האמצעי. מצד אחד הוא חזק, מצד שני הוא חלש. מצד אחד הוא כביכול 'מתחנף', מצד שני הוא מאיים במרומז. "עם עיקש תתפתל" – זה העניין. אז זה מאוד מאוד מעניין הדבר הזה.

ועכשיו אנחנו נדבר על: למה "ויותר יעקב לבדו"? הוא חזר לאחוריו בשביל פכים קטנים. אז אומרים חכמי הפנימיות מה זה 'פכים קטנים'? מה הוא הולך בלילה יחיד? מתחייב בנפשו! תלמיד חכם שהולך יוצא בלילה יחיד, מתחייב בנפשו. אז מה כל כך היה חשוב לו ללכת בשביל כמה פכים קטנים? והוא נשאר לבד, והוא יודע שעשיו וארבע מאות איש עימו, והשר שלו, כולם מחכים רק לטרופ! לאיפה הוא הולך בשביל פכים קטנים?

הרי אומרים המפרשים שכשהוא היה בנהר, הוא עשה את עצמו כגשר והיה מעביר – מגדה אחת של הנהר לגדה השניה היה מעביר את הכל, ובסוף הוא חזר בשביל כמה 'פכים קטנים'. אז אומרים חכמי האמת, האר"י הקדוש, ה'פכים הקטנים' אלו ניצוצות, ניצוצות שלו. ולכן צדיק לא מוותר על הניצוצות, הוא צריך להעלות את הניצוצות שלו – בשביל מה הוא בא לעולם הזה? לכן הוא לא ויתר.

גם מסופר באמת על רבינו הבעל התניא הקדוש ז"ע שבמלחמה עם נפוליאון ורוסיה הוא היה לטובת רוסיה ונגד נפוליאון. וכשנפוליאון התקדם וכבש, והתקרב לאיפה שהיה בעל התניא, אז הם ברחו משמה. ברחו, והוא שכח את נעלי הבית שלו. בעל התניא שכח את נעלי הבית שלו. ואז הוא שלח לקחת, לחזור אחורה ולהביא את נעלי הבית. אז אולי זה דומה לעניין פה, שיעקב שכח כמה 'פכים קטנים'. הוא שכח את נעלי הבית, הוא לא רצה שהסטרא אחרא יקחו לו את הנעליים. אז זה מבחינת הפנימיות של הקבלה.

עכשיו 'פכים קטנים', זה גם 'מוחין דקטנות' – שכן אדם יכול לעשות כל כך הרבה שטויות בשביל 'פכים קטנים' שה' ירחם. על מה רבים האנשים? רק על 'פכים קטנים' רבים כל החיים שלהם. אתה שואל זוג שבא בשביל שלום בית: על מה אתם רבים? אה, על שטויות. כמעט הורגים אחד את השני! אבל על מה? אה, על שטויות. אתה שואל שותפים על מה הם רבים – על 'פכים קטנים'. הוא אמר לי ככה, עשיתי ככה, הוא לא שמע לי, הוא כן שמע לי, לקח לי את הכסף, עשה... – 'פכים קטנים', דברים קטנים. אנשים נכנסים ל'קטנות', 'מוחין דקטנות'.

מוזכר פה בפרשה אצל האר"י הקדוש העניין של 'מוחין דקטנות', שכתוב שמה שהוא עבר את "מַעְבַּר יַבֶּק". "יַבֶּק" זה מעבר בגרון שיש שמה שלושה שמות "אֵלֹקִים" – "אֵלֹקִים" אלו שמות של דין, זה 'מוחין דקטנות' – הם צריכים לרדת אל תוך הגוף של ז"א, על ידי זה שבאים, ונכנסים ה'מוחין דגדלות', בחינת שלושה שמות ההוי"ה. אז זה נקרא שעוברים את "מַעְבַּר יַבֶּק", זה מקום צר, זמן בעייתי. אז אלה ה'פכים קטנים' ו"מַעְבַּר יַבֶּק".

הוא נלחם עם שרו של עשיו עד עלות השחר – "מעשה אבות סימן לבנים". "עד עלות השחר" – "גאולתן של ישראל כאיילת השחר", עולה "קמעא קמעא". אז הוא נלחם עם שרו של עשיו עד עלות השחר – ככה אנחנו, הבנים של יעקב אבינו, צריכים להילחם עם היצר הכללי עד עלות השחר, עד שתבוא הגאולה השלימה בקרוב. ובעזרת ה', היות שאנחנו בניו של ישראל, גם ננצח אותו – שזה נראה לא אנושי. איך יכול להיות שכן אנוש מנצח מלאך? הנה, עובדה. יעקב אבינו פתח את הדרך.

ויוסף הצדיק הוא היחיד שדאג להסתיר את אמו, רחל. אומרים המפרשים שרחה היתה יפת תואר, והוא פחד שהרשע עשיו ישים עין עליה, אז הוא חסם עם גופו את רחל שהוא לא יוכל לשים עין על רחל. על זה הוא זכה לברכה "בן פורת יוסף, בן פורת עלי עין", שלא שולטת בו עין הרע – יוסף הצדיק. ויוסף הצדיק – כתוב שאין עשיו נופל אלא בידי בני בניה של רחל. מי אלו בניה של רחל? בנימין הצדיק ויוסף – זה בחינת משיח בן יוסף שהוא הנלחם בשרו של עשיו להכניע אותו, זכותו תגן עלינו.

אז יש בזה הרבה רמזים והרבה סודות בפרשה בלי סוף, כמו בכל התורה, הכל זה סודות, פלא פלאים. מה אנו מה חיינו, מה אנחנו מבינים בכל זה? פה ושם, משהו קטן מבינים, פלא פלאים.

ועכשיו אנחנו נתעסק בנושא שעשיו – – – קודם כל, משהו מעניין שכתוב במפרשים – שגם עשיו פחד. עשיו פחד מיעקב לא פחות ממה שיעקב פחד מעשיו. זה דבר עצום הדבר הזה, דבר עצום! למה? זה עצום בשבילנו, בחיים. בן אדם, יש לו קונפליקט עם מישהו, איזה שכן או איזה מישהו שעושה לו צרות, והוא בריון והוא מפחד ממנו – הוא לא יודע שגם השני מפחד ממנו. אתה לא יודע, יכול להיות שה' הפחיד אותו משמיים. זהו, תמיד לקחת בחשבון שאפילו אם אתה חלש, אולי גם לשני יש חולשה שאתה לא יודע – לא אולי, בטוח יש לו חולשה שאתה לא יודע. משמיים עוזרים.

"הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אַחֵי מִיַּד יְעֹשֵׂוּ כִּי יֵרָא אֶנְכִּי אֶתּוֹ פֶּן יָבֹא וְהִכְנִי אִם עַל בְּנִים" – אומרים המפרשים: הוא חשש להיהרג וחשש להרוג, שתי הבחינות. צדיקים לא רוצים לא להיהרג ובטח גם לא להרוג. "איש תם יושב אוהלים", כן? "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם". "הצילני נא מיד אחי מיד עשיו" – זה דבר קשה מאוד.

כשחזרו המלאכים, אמרו לו: הוא "עשיו", הוא לא "אחיד". הוא עשיו הרשע – הוא שונא אותך, הוא ממשיך לשנוא אותך כמו קודם. אל תחשוב שהוא "אח שלך". במילים שלי אני אומר את זה. זאת אומרת, הוא לא תיקן את העניין הזה.

גם מעניין, בזה שהתחבקו ו"נכמרו רחמיו" של עשיו, אומרים חכמינו, חיבק אותו ובכה – אז גם יש דעות סותרות לגמרי: מזה שכביכול הוא לא בכה באמת, או שהוא בכה כי הוא רצה לנשוק אותו בצואר ולא הצליח, התעקמו לו השיניים וכל מיני דברים, או שבאמת "נכמרו רחמיו" כי ראה שהוא השתחוה לפניו. אומרים חכמים שהוא לא השתחוה בכלל לפני עשיו, הוא השתחוה לפני השכינה שהיתה שם. עשיו חשב שהוא משתחוה לפניו. אז היו פה כל מיני התרחשויות.

והדבר האחרון לשיעור זה: שעשיו רצה למהר את יעקב שיבוא יחד איתו – או בעצם הפוך – הוא אמר: אני אלך לידך, נלך ביחד, אני אלך לאט יחד איתך עד שנגיע "שְׁעֵיֶרְהָ", להר שיער. ויעקב אבינו לא הסכים, אמר לו שהוא עם הילדים והבהמות, לא יכול ללכת מהר, ולמה שהוא ילך לאט – "אתה תלך ואני אבוא, אני אחריך, אני אבוא". אז אמרו חכמים: מה, הוא שיקר? הוא לא שיקר, כי כתוב שלעתיד לבוא המשיחים יבואו לשפוט את הר עשיו, אז זה יגיע. ובינתיים... בינתיים הוא לא הלך לשם.

וזה העניין שצריך להיזהר לא לדחוק את השעה ולא לאחר את השעה.

צריך להיות:

1. ב"קִנְיָה אֶחָד" עם ה' יתברך.
2. מְכוּוֹנָן עם ה' יתברך.
3. "תְּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֶלְלִקִּיךָ".
4. לעשות הכל על דעת המקום.

אז להיות 'מְכוּוֹנָן' – זה העניין של העיתוי, של התזמון, של הסינכרון – להיות 'מסונכרן', כמו שאומרים היום. ופה היתה סכנה גדולה שעשיו יידבק ביעקב וילך איתו לאט־לאט, אוי ואבוי! "אוי לרשע ואוי לשכנו" – השפעות לא טובות, מי יודע מה יכול לקרות. לפעמים באמת שצריך לפגוש אנשים קשים, אין לך ברירה, אז מה העצה? לצמצם את הפגישה, לצמצם את המגע, כמו שאומרים, 'פגע וברח' – מהר, משהו קצר, כמה שפחות, שלא תהיה דבקות, התקשרות. הוא רצה ללכת עם יעקב ביחד שתהיה התקשרות ביניהם, אז מזה צריך להיזהר.

והעניין שאסור 'לדחוק את השעה', למהר את השעה, אבל גם אסור לאחר את השעה – צדיקים נוטים 'לדחוק את השעה', רוצים כבר את הגאולה, רוצים כבר הכל. הרבה פעמים בן אדם מבקש כל מיני דברים מה' יתברך, מתפלל ומתפלל, ומשמיים לא נותנים לו. הוא לא יודע למה לא נותנים לו, אז הוא מתמרמר. משמיים יש תכנית אחרת פשוט – אתה חושב שאתה צריך את זה. לא, אתה צריך את זה. אז לא נותנים לך את זה, נותנים לך משהו אחר. עכשיו אתה רוצה את זה? כרגע עוד לא הגיע הזמן.

ככה היה עם המרח"ו והאר"י הקדוש רבו, רבינו. שהמרח"ו רצה כבר להתקדם מבחינה רוחנית, לעלות לעוד מדרגות, ודחק את האר"י, וידחק' בשמיים גם, התפלל. האר"י אמר לו שכמעט התחייב מיתה בגלל שהוא 'דחק את השעה'.

אסור לדחוק את השעה, שלכל מדרגה שאדם צריך לקבל יש את הזמן המתאים משמיים – נניח, אתה צריך לקבל רוח הקודש: כתוב לך מתי בדיוק, באותו יום, באותה שניה, שתקבל רוח הקודש. זה לא יברח, אל תפחד, אתה תעשה את שלך – תהיה צדיק, וה' יעשה את שלו. אז זה הדבר הזה שלא לדחוק את השעה.

בטח יש עוד נקודות, זה מה שעלה ברוחי עכשיו.

ה' יעזור שנהיה מתלמידיו של יעקב אבינו ונצליח!

תבוא הגאולה במהרה ברחמים!

לחיים! לחיים! לחיים!

שבת שלום ומבורכת לכל בית ישראל.

כ"ק האדמו"ר מרחלין שליט"א:

**להאיר פירושו להאיר!
לא לכפות בכוח הארה!
רק החן שלך וטוב לבך
יאיר – והרוצה לקבל
יקבל, והרוצה לדחות
ידחה! ואתה אל תעלב!
מתוך 'הכנה לחנוכה'
www.rachlin.org.il**

**להצטרפות לרשימת תפוצה הוסיפו את המס'
02-6520002 לאנשי הקשר ושלחו 1.**

